(حديث)

(٧٨)

٤٤٢١

HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

Süleymaniye Kütüphanesi
Kısım: Hace Mahmud ef.
Yeni Kayıt: 4421
Eski Kayıt:

سبحة العشاق

بسم الله الرحمن الرحیم

ایتدی خالق بزی بحمد الله
قائل لا اله الا الله جهر

شکر ایلسک بو نعمه شکر ایت
قادر اولدیغجه قادری ذکر ایت

شکر و حمدی مزید نعمتدر
ذکر طاعت الکا طاعتدر

هر نه جان که الکا محبت ایدر
مهر و مقداری ذکری طاعت ایدر

لذت ذکر ایله ذوقی اولور
ذره مهری ایله شوقی اولور

نه که سوسه جهان بجنده کسنی
انی ذکر ایتمک اولور انک ایشی

ذکر مجنون نتکه لیلا دے
وامقک وردی دلده عذرا دے

هر نه دلده که یوق محبت حق
ذکر اولنماز دلنده حضرت حق

دلده که اولمیه عشق حقدن اثر
یکدر آندن هزار کره حجر

آنی

انی ذکر ایلمز فقط بر شیء
در حجاب ایله ذکر ایدوب یا حی

کلبکز بزده اوله‌لم هر کاه
ذاکر لا اله الا الله

هر کیمه که عنایت ایتدی خدا
بولدی آنک هوایله هدا

کیمه توفیقی اولدی ایسه رفیق
بولدی درکاه حقه طوغری طریق

اولمیه کر عنایتی همراه
کیم بولوردی جناب حضرته راه

ای بخت طغ ایدن اوزنی مسعود
او ینوب بولدی کندویی مردود

یا ارادتده رد اوله یا قبول
بلکه اولدی امیدی کسیمه قبول

او مارز که عنایت ایتمش اوله
روز اول هدایت ایتمش اوله

ای نعم رحمتک بم غفران
قطره سن قیل بو عاصی یه احسان

بو غمی وار ایلین وجودکدر
بزی کستاخ ایدن بو جودکدر

تا که بلدک سنی کریم و غفور
کرمک ایلدی بزی مغرور

کرمک مجرمه پناه اولدی
لطفک اراده عذرخواه اولدی

او مارم عفوکه ایره بهلول
که او دردکهکده کمتر قبول

سنسن اول قادر رئوف و رحیم
قلمه انک بر بنی نار جحیم

در نعت نبی علیه السلام
وعلی اله واصحابه الکرام

شکر کم اول هادی هدایت بخشه — بزه ویردی پیغمبر مهوشی
اولدر نور جمالی خلقه دلیل — آنک ایله کوردندی حقه سبیل
باعث آفرینش دو جهان — سبب رحمت زمین زمان
حضرت مصطفی حبیب خدا — امتی ایچون ایلر ایدی بکا
امته هادی سبیل اولوب اول — کوستردی جناب حضرته یول
غایتنه بو منزلک ایردی — آخرت یوللرین خبر ویردی
دیدی بو راهده امن یوقدر — نفس و شیطان حرامیسی چوقدر
جان خلاص ایده میان غافل — منزل امنه اوله می واصل
دین متاعنی الدن آلدرر اول — نقد ایمانی یولده چالدرر اول
آره سی بو وجود ایله عدمک — پر خطردر حذر کرکدر غمک
سویلدی بو یولک مخافتنی — بلدیروب جمله امن و آفتنی
کوستروب راه مستقیمی بزه — امر و نهی و رجا و بیمی بزه
بو احادیث راهبر قلدی — سالک حقه همسفر قلدی
اولیاوز بو یولده ناگمراه — الله وز منزل رضاسنه راه
دوزخندن دخی خلاص اولاوز — جنت عدن ایچنده خاص اولاوز

تاکه

تاکه امر ایتدی اول نبی فصیح — بزه ویردی خبر حدیث صحیح
نجه مدح ایلیه آنی جهول — که او در سرور نبی و رسول

سبب تألیف رساله

اول رسول امین صادق وعد — بر حدیثنده ایلمش بو عهد
قرق عدد حدیثی برکیسه — ازبر ایتسه یا غیره نقل ایتسه
شهدا ایله حشر اوله اول قول — فقها زمره سنه یازیله اول
داخی یارین ایره عنایتمه — داخل اوله کلوب شفاعتمه
بو کلامی چون استماع ایتدم — فرحمدن طروب سماع ایتدم
دل و جانک بو اولدی سوداسی — جمع اوله تا مبارک انفاسی
کرچه کیم استطاعتم یوغیدی — هوس و رغبتم ولی چوغیدی
تاکه مرشد اولوب بهاء الدین — اوغلی کم اولدر جهانه الجند گزین
هر نه مشکل اولانی صوردم اکا — آچدی درج معارفی او بکا
فتح باب کلام ایدوب فتاح — قلدی سوز قفلنه دلم مفتاح
بو احادیث ایلدم تدوین — تا رعایت اوله بو دین گزین
بو قرین کلامی زینتدن — فارغ اولدم خیال و صنعتدن

حقدن الهامدر کلام نبی — بوله نظمده گوزلسنهم ادبی
قول حکمت کلام معجزدر — نیجه علامه بونده عاجزدر
بو یتر که همین موافق اوله — نظمی مفهومنه مطابق اوله
کورنجک تا اهالی اسلام — بیله معجز بیان ایدر بو کلام
میل اعجازه ایده قویوب سحری — یعنی که ورد ایده یکه شعری
وای او دل عمره انکه ضایع اوله — جهلی علم الکلیه وقانع اوله
علم دیندر علومدن مقصود — اهلی آنکله تا اوله مسعود
سوز او درکه کشی یه نافع اوله — معصیت علتنی دافع اوله
نظم او درکه خبر ویره حقدن — پس نولور لغو و شنعا حقدن
خوبدر گرچه کم فصاحتده — مدد ایرمز ولی قیامنده
او عارم کیم بو موجب غفران — اوله وردی معاصی درمان
درد دلخسته یه دوا یازدم — ضبط قانون ایدوب شفا یازدم
اولمیایدی اگر رسول و کتاب — کیم بلوردی نه در خطا و صواب
شیوهٔ شعری ایتمدم خندان — تا که هر کس ایده بنا اذعان
واضح روشن ایلیوب تحریر — ترکی نظم ایله ایلدم تقریر

بهره مند اوله تا که مؤمنلر — سبب رحمت ایلیه داور
ارادم خلق ایچون اهم اولانی — بیله لر تا که شهید وسم اولانی
معرفت بحرینک گهرلرینی — نور دریاسنک دررلرینی
جمع ایدوب درج نظمه درج ایتدم — نقد عمرمدن اکه خرج ایتدم
چون عدد ده در حدیث صحیح — اولدر صد دانه نیته کم تسبیح
دیدم اکنه سبحة العشاق — تا که الدن قویمیه هر مشتاق
کیم بو گنجینه یه اوله گنجور — اولور اول خازن خزائن نور
بولی لسن صانه دری عمانی — قعر جاندر بو گوهر کانی
گوردر لطفن بو در دلجونک — جگرین دلدی رشک لؤلؤنک
گر صاتلسه بو در بی همتا — اولماز ایکی جهان بر بنه بها
بوکا صراف اهل عرفاندر — مشتری اولماز اولکه ناداندر
بجه در بلکه شبچراغ هدا — که ویرر نور سری قلبه ضیا
فکر و دلده چراغ منیر — نور بخش اولمده قمر تنویر
هر کیمه که بو نورا اوله هادی — یول ویره ظلمت ایچره هر وادی
خضر توفیق ایله رفیق اوله اول — بوله آب حیات آینه یول

قنی اکسیر دولته طالب　　کیمیای سعادته راغب

علّت نقد جان بونکله گیدر　　کیمیادر که قلبی خالص ایدر

مرده دللر بولور بو سوزله حیات　　دم عیسی ایله نیجه کیم اموات

دل که یوقدر صفاسی مرده در اول　　زنده ایلر آنی کلام رسول

طوتسه مرآت قلبی ژنگ هوا　　ویرا کا اشبو صیقل ایله جلا

اومارم عاقبت بکا بهلول　　بونک ایله شفاعت ایده رسول

در وصف حضرت افندی ابو السعود اطال الله عمره الی یوم الموعود

قاضی عسکرشه اسلام　　حامی ملک دین رب انام

منبع فضل و مظهر رحمان　　قامع ظلم و ناصر ایمان

که روم ایلی افندیسی　　علمانک رفیعی و رأسی

ذات پاکی رفیع و قدر جلیل　　جمله فضل اهلی دیدی آکا بلی

اولدی اسلامه چون ظهیر و معین　　بولدی قوت آنکله پنجهٔ دین

دلی مفتاح گنج حکمتدر　　رخی مصباح شمع عفتدر

اولمیه حکمی سدّ اسکندر　　طوله یاجوج فتنه هرکشور

ایدوب اسلام دینینی احیا　　ایندی شرع محمدی اجرا

اومارم که حدیثنه حرمتنه　　خوش گلسه بو رساله حضرتنه

نظر التفاتی واقع اوله　　شرفینی بو نظم جامع اوله

آل آجوب قیل دعاکا بهلول　　قوت انکله بولدی شرع رسول

قادرا دولتی مؤبد قیل　　مالکا عزتی مخلد قیل

یا الهی بحق نور رسول　　بو دعاگو دعاسنی ایله قبول

قال النبی صلی الله علیه وسلم

مَنْ اَرَادَ اَنْ یَتَکَلَّمَ مَعَ اللّٰهِ فَلْیَقْرَأِ الْقُرْآنَ

هرکم استرسه حقله کلمات　　دائم ایتسون قراءت قرآن

اوله طور تلاوتنده کلیم　　رشک ایده آکه موسی عمران

مَنْ خَافَ اللّٰهَ خَافَ کُلُّ شَیْءٍ

اولکه خوف ایندی حضرت حقدن　　قورقار اندن جمیع خلق الله

خشیت حقدن اولکه خالیدر　　قورقودر هر کشیدن آنی اله

مَنْ صَلّٰی عَلَیَّ مَرَّةً لَمْ یَبْقَ ذُنُوبُهُ ذَرَّةً

کل صلوتی دلکدن ایلمه دور　　تا شفاعتدن اله سن بهره

هر که برکره کیم ویره صلوات　　قالماز آنک گناهی بر ذره

لا تسبوا السلطان فانه ظل الله

قیل دعا پادشاهه سوکمه صاقین ‌ ‌ آنی زیرا خلیفه‌در الـه
سن او ذات شریفی صانمه کذا ‌ ‌ که او در یر یوزنده ظل الله

عدل ساعة بعدل عبادة سبعين سنة

حاکم اولان که بر ساعت ‌ ‌ امر حق اوزره کر عدالت ایده
اوله می بو ثواب عدل عدیل ‌ ‌ کروا یتمش ییلك عبادت ایده

ان احب الناس يوم القيمة امام عادل

اوشهکدر سعادت کونین ‌ ‌ هیلی یوق ظلمه عدله مائلدر
حضرت عزته احب الناس ‌ ‌ یوم محشرده شاه عادلدر

العلم فريضة على كل مسلم ومسلمة

هر دو زندن هر اهل اسلامه ‌ ‌ فرض عین اولدر علم دینی اوقومق
اولدر اول علم ایله عمل واجب ‌ ‌ فرق اوله تا انکله باطل حق

اطلبوا العلم من المهد الى اللحد

جمله مجهولی ایده کور معلوم ‌ ‌ علم صرف ایله وار عمرك هب
دیمه کچدی زمانی تحصیلك ‌ ‌ مهددن لحده دك قبل انی طلب

لافقر

لا فقر اشد من الجهل

جهله بکزر جهانده فقر اولماز ‌ ‌ فقری یوخسول جهانده جاهلدر
مال ایله ناقص غنی صانمه ‌ ‌ اول کشیدر غنی که کاملدر

ان قليل العمل مع العلم كثير وان كثير العمل مع الجهل قليل

علمك رتبه‌سی حق استك عمل ایله ‌ ‌ علم ایله ازاجق عمل چوق اولور
جهل ایله سهل اولور کثیر عمل ‌ ‌ اوده بیهوده خطا ایله یوغ اولور

من تقدم عالما فكانما جلس على المصحف

عالم اوزره اوتورسه بر عامی ‌ ‌ عالم وجاهل ایچون آنی کوره روا
علم تخفیف ایدر شو مرتبه کم ‌ ‌ مصحف اوزره جلوس ایدرکویا

من اكرم الى غنى لغناه ذهب ثلثا دينه

بر غنی یه شو کم غناسی ایچون ‌ ‌ ایتسه دنیا پرست اولوب اکرام
ثلثان نقود دینی کیدر ‌ ‌ آنده نقصان بزر اولور اسلام

اول ما يحاسب به العبد يوم القيمة الصلوة

هر نه دم که ایرشه وقت صلوة ‌ ‌ طور ادا ایله انی اوله کاهل
قبل نمازی نمازدر بیلانی ‌ ‌ یوم آخرده صوریله اول

مَنْ تَرَكَ وَقْتاً مِنَ الصَّلٰوةِ ذُبِحَ نَفْسُهُ بِغَيْرِ سِكِّينٍ

هر که بر وقت نمازی ایلیه ترک
کندی نفسنی کندی قاتلدر

دوکدی قانن بغیر سکین
شول کشی کیم صلوتی مهملدر

اَلصُّبْحَةُ تَمْنَعُ الرِّزْقَ

هر که وقت سحرده خفته اوله
اکه صبح اویخوسی ویررکسلان

اول کون آنک باشنه کونه طوغمز
هم آنک رزقنه کلور نقصان

دُمْ عَلَى الطَّهَارَةِ تُوَسَّعْ عَلَيْكَ الرِّزْقُ

کردیلرسک جهانده وسعت رزق
حاضر اول دائما طهارت ایله

یوررعالمده طیبت و طاهر
بوله سن تا که رزقی وسعت ایله

مَنْ مَلَكَ زَاداً وَرَاحِلَةً تُبَلِّغُهُ اِلَى بَيْتِ اللّٰهِ وَلَمْ يَحُجَّ فَلَا عَلَيْهِ اِلَّا اَنْ يَمُوتَ يَهُودِيًّا اَوْ نَصْرَانِيًّا

کوجی یتدکده زاد و راحله یه
کعبه یه هر که اولمیه زائر

یا یهودی اوله یا نصرانی
سوت ایروب جونکه عمر اوله آخر

اَلزَّكٰوةُ قَنْطَرَةُ الْاِسْلَامِ

بولنی وار دین اسلامک
هر کشی کالیدی زکوتن ادا

بیله

بیله فرض اولدر چون زکوة صلوة
ویرمیان ایتمدی صلوتن ادا

رَأْسُ الْعَقْلِ مُدَارَاةُ النَّاسِ بَعْدَ الْاِيمَانِ

رأس عقل اولدر بعد ایمان
خلق ایله ایلمک مدارایی

که مدارا زمانیدر بو زمان
عارف آکلر بو رمز وایمائی

اِنَّ مُوجِبَاتِ الْمَغْفِرَةِ بَذْلُ السَّلَامِ وَحُسْنُ الْكَلَامِ

موجب مغفرتدر ربک آنی
خلقه بذل سلام و حسن کلام

سبقت ایتسن سلامی غیریدن
هم آل اکرام ایله سلامی مدام

اَلْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ

حاجت اهلنه لطف ایله سویله
داخی کوسترمه اکه کولمز یوز

یوسوزله کوکلی یوزآیله اکا
ویر صوابن که صدقه در او سوز

خَيْرُ الْكَلَامِ مَا قَلَّ وَدَلَّ

کلمانک خیرلوسی بو کیم
هر ند کلو اولورسه اوله قلیل

بر سوزایله ادا اوله یک سوز
یعنی اوله بری بکنه دلیل

مَنْ تَوَاضَعَ رَفَعَهُ اللّٰهُ وَمَنْ تَكَبَّرَ وَضَعَهُ اللّٰهُ

کیم تواضعله خلقه خلق ایتسه
حق آنک قدرینی رفیع ایدر

هر که کبر ایله وضع ایده خلقه ... رب عزت انی وضع اید

حسن الخلق نصف الدين

حسن صورت کشیده بر نسنه ... شکل بی جاندر مثلده صحیفه
دین مؤمن درست دکل آنسز ... حسن خلق اولدر چونکه نصف الدین

لا يدخل الجنة من كان في قلبه مثقال ذرة من الكبر

کبر باکه حقک رد اسیدرز ... ال اوزادن فضول باطل اولور
کیمده که ذره دکلو کبر اوله ... آنی صانمه بهشته داخل اولور

ترك كلمة من الغيبة احب الى الله الف ركعة صلوة

غیبتک برسوزینی ترک ایده کور ... یا هیچ چکمه نوافله زحمت
حضرت عزته اوسوکولیدر ... قلمدنسه نمازلرسک رکعت

الغيبة اشد من الزنا

ممکن اولدقجه ایله حفظ اللسان ... ویرمه هرکز مساوی یه رخصت
غیبته سوز قاچمغل زنهار ... که زنادن اشدایمش غیبت

سوء الخلق يفسد العمل كما يفسد الخل العسل

خوی بددن حذر کرک زنهار ... که انکله اولور عمل فاسد

سوء خلق ایله بوزمه اعمالک ... کیم اولور عسل ایله فاسد

ان الحسد يأكل الحسنات كما تأكل النار الحطب

کمنک کل کمال و مالنه ... حسد ایتمه حسود اولوب زنهار
حسناتنی بر حسد کسنک ... ننکم براوجاقده هیزمی نار

من كظم غيظا وهو يقدر على انفاذه ملأ الله قلبه امنا وايمانا

هرکه وقت غضبده خشمه کلوب ... خشمنی یوتسه صبر ایدوب بر آن
قادر اولوب کرانی دفع اینه ... طوله قلبنه امن ایله ایمان

الغضب يفسد الايمان كما يفسد الصبور العسل

غضب و حدتی قو مؤمن ایسک ... که غضب فاسد ایدر ایمانی
شهد و شیرین ایسه نه دکلو عسل ... تلخ ایدر پاره‌ء صبور انی

من اصلح بين الاثنين استوجب ثواب شهيد

ایکی کشی اراسنی هرکه ... زحمته کروب ایله اصلاح
واجب اولور اکا ثواب شهید ... چونکه اولدر شرفده صلاح

من عفى عند القدرة عفاه الله عند العسرة

بوله برکه دشمنه فرصت ... قادر اولدقده ایله انی عفو

نية المؤمن خير من عمله ونية الفاسق شر من عمله

عفو ایدوب بوکه دمنده ای خدا		نیجه نیجه گناهنی ایله محو	
نیتی خیر ایسه بر مؤمن		عملندن او نیتی افضلدر	
نیتی شره قله بر فاسق		عملندن اشر و مهملدر	

الدال على الخير كفاعله

برکشی که ثواب قصدین ایدو		برکسی خیر ایشه دلالت ایده	
او ثوابه اولور انکله شریک		اول کشی که نه خیر وطاعت ایده	

من قضى حاجة لاخيه قضى الله حاجته

کیم قضا ایسه حق رضاسیچون		حاجتنی کوره بر مسلمانک	
ابتدیکی ایلک اولمیه ضایع		بتوره حاجتنی حق انک	

اطلب الخير عند حسان الوجوه

کرم اهلی اولور چیه ادم		حسن صورت دلیل سیرتدر	
زشترودن صاقن کرم اومه		دیله اندن که خوب صورتدر	

العدة دين

هر کشی یه نه وعده کیم ایتک		سعی ایدوب وعده‌یه وفا ایده‌سن	

وعده چون ذمتکده دین اولدی		واجب اولدی آنی ادا ایده‌سن	

السخي في جوار الله وانا رفيقه

کل کیدرسک سخی طریقنه کیت		قربت حقه یوق بودکلو طریق	
حق جوارنده در سخی دائم		حضرت مصطفادر اکا رفیق	

الصدقة تطفي غضب الرب

کلدیکیجه الکدن ایت صدقه		که تصدق بلالی دفع ایلر	
ایله وقت بلاده ای پناه		غضب قاهری او رفع ایلر	

من نهر سائلا جائعا من بابه عذبه الله في النار الف سنة

هر که بر سائلی سوره محروم		قاپوسندن دیدکده شیئا لله	
حبس ایدوب وادی جهنمده		اکا بیک ییل عذاب ایده الله	

لا ترد السائل ولو بشق تمرة

قومه قاپوکده سائلی محروم		کلی اولمازسه جزوی ویر باری	
ویرمز ایسک تمام بر خرما		ویر آنک باری نصفی مقداری	

لا تحل الصدقة لغني ولا لذي مرة سوي

صدقه ویرمکز غنی اولانه		فقرا حقیدر حلال اولماز	

هر كه صاغ اوله وایشه یرایه — اكه داخی بیلك سؤال اولماز

دعوة الغريب مقرونة بالاجابة

آغلا كوكلنی غریبك كیم — خسته در كوكلی خاطری محزون
غربانك دعاسن ایلدی حق — دعوت ایچره اجابته مقرون

قلب المؤمن عرش الله

ای كه ایسدك كوكلی آزرده — سن دلدن هیچ اولمادك آگاه
دل مكان خدای عرش مكین — قلب مؤمن وسیع عرش الله

اتقوا دعوة المظلوم ولو كان كافرا

برده قالماز دعاسی مظلومك — كافر اولسه دخی اولور مقبول
ظالمك تیغ ظلمی باشن اورر — باشن ایچه چونكه پادشاه قبول

دعاء الوالد لولده كدعاء النبي لامته

والدك بد دعاسی زنهار — جهد ایدوب الماسون جهانده ولد
ولده اوزره دعاء والد حق — ایلمز دعوت نبی كبی رد

الظلم ظلمات يوم القيمة

هر كه ظلم ایدر زیردستنده — بارین اول ظلمی كه ظلمت اولور

اول

اول زمانكه اجل بوغازن آله — اكه جان ویرمسی شفقت اولور

لا يؤمن احدكم حتى يحب لاخيه ما يحب لنفسه

مؤمن اولمز دركه تا آندن — شفقت ایتمیه كر دل وجانلر
نه الندن نه جوددلندن آنك — هركز اینجنمیه مسلمانلر

من كان ذا وجهين في الدنيا كان له يوم القيمة لسانان من النار

شویله كه دنیاده ایكی یوزلو اوله — نتكم شكل ملعنت سك ر
خامه كبی ایكی زبانلی اوله — آغزی ایچره ایكی زبانه نار

لا يدخل الجنة نمام

بربرندن بوخلقه سوز ایلدوب — ذمته ونمه اولماغل مائل
بوصفتله هر كاوله موصوف — اولماز اول كه جنته داخل

راحة الانسان في حفظ اللسان

قنی چوق كفت وكویه ایتمه هوس — ممكن اولدقچه ایله حفظ لسان
طوت دلك راحت اولانی دیرسك — كه سكوت اولدر راحت انسان

من حسن اسلام المرء تركه ما لا يعنيه

ذنك لغو وكلام فاحشدر — هر كه قرآت دینی ایلدی پاك

حسن اسلامی انده کوردر عیانا — صورت معنی یه قیلوب ادراک

من کثر مزاحه ذهب وقاره

بر کشی که لطیفه لی چوق ایده — اکسیلور عرض و وقاری گیدر
آچیلور نکته لر له هر ستری — کشف اولور جمله عیبی عاری گیدر

ویل للذی یحدث لیضحك ویل له ویل له

اولدی ویل شیمی انکچون — کولدورر خلقی شوخ و شنگ اوله
سبب ضحك ایچون مجالسده — سوزلری لغو و فحش مطلق اوله

کثرة الضحك تمیت القلب

بو جفاخانه جای خنده دکل — ساکه تبسم ندن کلور کولمک
زنده دللر بو قوره توده کولمز — قلبه کولمکدن ایرشور اولمک

من کذب کذبة فهو ملعون

چونکه کذب اولدی موجب ذلت — هر که عادت ایدنه مغبوندر
مؤمن آدنده هر که کاذب اوله — دیدی پیغامبر آنی ملعوندر

من حلف بغیر حق فقد کفر و اشرک

ولکه ناحق یره یمین ایتدی — کافر اولدی سن انی بل تحقیق

شرک

شرک بالله ایلدی دخی اول — قاجدی اندن هدایت و توفیق

من غشّ فلیس منّا

حیله و خدعه اهلی مکاری — دیدی بزدن دکل رسول الله
یعنی مؤمن دکل منافقدر — آنی حشر ایلمز بزمله الله

ان الله یحب کل قلب حزین

فرحناکلق یراشماز اکا — طالب حق اولانلرک محزون
عمرک اولدقجه کولمسک بیغم — قلب محزونی چون سور ایچون

موتوا قبل ان تموتوا

عاقبت ترک ایدرسک دنیا — شمدیدن کل اکا وداع ایله
چونکه قطع علاقه در آخر — هر تعلقدن انقطاع ایله

ان لکل قوم فتنة وفتنة امتی المال

اولدی بر فتنه هر امت ایچون — آنلره باعث ضلال اولوری
امتیمچون دیدی رسول الله — بونلره فتنه ملک و مال اولدی

حب الدنیا رأس کل خطیئة

بو تعلقدر که جان ودلک — ماسوا سوکیسله طوبطولیدر

گرچه چوق قدر گناهك انواعی ‌ ‌ حب دنیا بو جمله دن اولودر

حفت الجنة بالمرارة وحفت النار بالشهوة

رحمت حق بولنده قیلان كم ‌ ‌ جنتك یولی بر مشقتدر
یورر لذاتی قوكه راه جحیم ‌ ‌ دوكلی لذت ایله شهوتدر

من قبل غلاما بشهوة عذبه الله تعالی فی النار الف عام

بر هوا اهلی نفسه تابع اولوب ‌ ‌ اوپسه شهوتله گر بر اوغلانی
حق تعالی عذاب ایدوب یاقه ‌ ‌ بیك ییل او جرم اخوانی

لعن الله من عمل عمل قوم لوط

عمل قوم لوط ایله هر كس ‌ ‌ عمل ایدوب عقابه اولور محل
لعنة الله دوشر مظهر اول ‌ ‌ قول شیطان ایله چون ایتدی عمل

اذا ركب الذكر ذكرا اهتزت عرش الرحمن فان خاف خائف منه كاملونا

نجس اته لواطه بر ملعون ‌ ‌ عرش رحمان اولور او دم لرزان
گر بو حال ایله اوله كافر اولور ‌ ‌ ایلدر كفره آنی اول طغیان

الزنا یورث الفقر

نه قدر كه غنی اوله زانی ‌ ‌ عاقبت فقر اولور اكا غالب

مورث

مورث فقر ایش زنا زنهار ‌ ‌ دولتی اولان اولمسون طالب

الخمر جماع الاثم

خوش دیمیشدر دینه شرابه شراب ‌ ‌ كه نجه نجه شری جامعدر
شره جرأت ویرر فساده قوام ‌ ‌ نفس و شیطانه قاتی تابعدر

ملعون من لعب بالشطرنج والناظر الیه كآكل لحم الخنزیر

لعب شطرنجی هر كه شغل ادینور ‌ ‌ ایتسه یا نیجه یاخود آكه نگاه
گویدن برالای خنازیری ‌ ‌ اتن اكل ایلمشه ایده گناه

لعن الله الراشی والمرتشی

اكثری ظلمك ارتشادندر ‌ ‌ یر قومز عدل ایله برابنه سو
لعن الله دیدی پیغامبر ‌ ‌ جان راشی یه مرتشی یه سو

اتقوا فی البنیان عن الحرام فانه اساس خراب

اوبنانك نه اوله بنیادی ‌ ‌ كاه قوله مال حرام ایله بنیاد
اول اساسك اولور خرابی قریب ‌ ‌ سهل اولور اول عمارت و باد

من لبس الحریر فی الدنیا لم یلبسه فی الآخرة

هر كه زن گبی زینت ایدوب گیینور ‌ ‌ گیمیدر بونده حریر رخشنده

قالدرعريان ثياب جنتدن　　كيمز آنده لباس تابنده

الشهرة آفة

نوله طوتسه جهانی كبر وريا　　خلق عالم اسير شهرتدر
صاقن ای زينتی تفاخر ايدن　　غافل اولمه كه شهرت آفتدر

العين حق

قنی كوسترمه كنديكی خلقه　　نظر چشم بددن ايله حذر
كوز دكر آدمه بو سوز حقدر　　اثر بدن ايرر كشی يه ضرر

لا يفلح قوم تملكهم امرأة

صقالن ويردی هر كه دست زنه　　اولمادی هيچ قابل اصلاح
زن اكا حاكم اولور اول احمق　　اولماز اول كه عاقبت افلاح

الوحدة خير من جليس السوء

كردلرسك موحد اول فرد اول　　بو جهانده حضور يكتالق
ناموافق حريف وهمدمدن　　كشی يه يك دكلمی تنهالق

كل امتی معافى الا المجاهرون

عفو اوله اول كنه ايتدن　　كه ايتديكی جرمی ايلدی اخفا

ليك

ليك انك كناهی اولمز عفو　　كه ايتديكن خلقه ايلدی افشا

الندم توبة

چون كناه ايشلدك پشيمان اول　　كه ندامت اكا كفارتدر
اول ايشه جان و دلدن اول نادم　　توبه ديدكلری ندامتدر

لا يدخل الجنة عبد حتى يأمن جاره عن بوائقه

قوكشو حقنی رعايت ايتمز ايسه كه　　ايتمه همسايه كی صاقين غمكين
اينمز اول كه جنتی مسكن　　قوكشو جورندن اولمسه كر ايمن

طوبى لمن شغله عيبه عن عيوب الناس

ايلك اولدر قريب ايلمك عيبن　　كندينك عيبنه اوله مشغول
اذكيه تفتيش عيوب خلقی　　خوش دكلدر بو رسمه رد قبول

قل الحق ولو كان مرا

چونكه كوردك بر ايشی باطلدر　　خاطر خلق ايچون اكا ديمه حق
سويله حقی ندكلو آجی ايسه　　اهل دين اولانه بو در لايق

افضل الصدقة كلمة حق

بولاماز بو ثوابی بر آدم　　كونده بيك آقچه كر ويره نفقه

سویله حقی یرنده ایتمه سکوت … حق سوز اولور جون افضل صدقه

الکاسب حبیب الله

اولکه بیک زحمت و مشقت ایله … دست رنجن ایدندر قوت حلال
اولور اول کاسب حبیب الله … بو رید رحبیب [illegible] خوب خصال

التاجر الصدوق الامین مع النبیین والصدیقین والشهداء

تاجر اولان کشی تجارتنده … صادق القول اولوب اولورسه امین
انبیا اصدقا دخی شهدا … حشر اولنجق بله قوپه یارین

جف القلم بما انت لاق

نیک و بد لوحه جبیننکده … دست تقدیر ایله کاولندر رقم
بر بر اول عاقبت کلور باشکه … روز اول نه یازدر ایسه قلم

لعن رسول الله اکل الربوا وموکله وکاتبه وشاهدیه

جون ربوا خوره لعنت ایتدی رسول … اولماز ایسه اولان الکا مائل
کاتب و شاهدی بیله دورن … ولدیلر بو سبب بو لعنته داخل

من تصبر علی مصیبة یعوضه الله

هر که بو عالم حوادثده … وغرایسه بر مصیبته ناکاه

اکه صبر ایتسه ایتمه شکوی … عوضن ایلیه اکا الله

القناعة مال لا ینفد

ملک و مال آدمی غنی ایتمز … قانع اولکه غنا قناعتدر
طمع و حرصی قو که قانع اوله … صاحب کنج بی نهایتدر

طوبی لمن کان فقیرا فی الدنیا وعزیزا فی الآخرة

هر که دنیای دوندن یودی ال … بولنوندن اول تمیز اولدی
کجدی دنیاده کرچه ذلتله … آخرتده ولی عزیز اولدی

موت الفقراء راحة وموت الاغنیاء مصیبة

کل ایکی طالب غنا اولمه … که غنی یه اولوم مصیبتدر
ذلت و فقر ایله اولورسک اول … فقرا مونی جونکه راحتدر

الدنیا ساعة فاجعلها طاعة

طیا نوب عمره قلمه طول امل … عمر دورین کجورمه غفلت ایله
جونکه دنیا زمان ساعتدر … کجور اول ساعتی عبادت ایله

دولة الاغنیاء فی الدنیا لا بقاء لها ودولة الفقراء فی الآخرة لا فناء لها

اغنیا دولتن صورر سک اکر … دار دنیاده در بقاسزدر

فقوا عزو دولت اقا   ملک عقباده در فنا نزدر

الدنيا سجن المؤمن وجنة الكافر

اولدر دنیا چو مؤمنه زندان   فرد حقه بو اوده راحت یوقدر
اولدر دنیا بهشت اهل ضلال   نعمت و مالنه نهایت یوقدر

الشيخ شاب في حب الاثنين طول العمر وكثرة المال

پیر اولان کشی یکیت کبیدر   راغب اولمقده بو ایکی حاله
اولور انک محبتی غالب   طول عمر ایله کثرة ماله

حلاوة الدنيا مرارة الآخرة ومرارة الدنيا حلاوة الآخرة

ای طالبکار لذت دنیا   آخرتده بونوش نیش اولیسر
آجی درلکلری بو دنیانک   اهل عقبایه طتلو عیش اولیسر

كفى بالموت واعظا

قصد جان ایده چون بونده اجل   قلعه لر اولمیه انه حافظ
غیر ناصح نصیحتنی قو بالسم   موت حالی حقیق اوله واعظ

لا تسبوا الأموات

سوکه اولنلره و باله کبروب   خیر کبر ایت دعاء خیر ایله یاد

جونکه

جونکه آنلر نزاعی قطع ایتدی   سنده دلدن قبل آنلری آزاد

ان الميت ليعذب ببكاء اهله

اقرباد ن برسی فوت اوله   گریه و زاری قلمه انکچون
اکا زیرا عذاب اولور او بکا   قل عذاب ایتمه اکه جانکچون

يبعث كل عبد على ما مات عليه

نه عملله اولرسه بر آدم   او عمل اوزره ینه حشر اولیسر
اولمدن ایده کور بد اشلر ترک   هر عمل چونکه صاحبنه بو بسر

مناجات الى قاضي الحاجات

ای جمیع ذنوبه چون غفار   وی عیوب خلایقه ستار
روسیاهم بوکون مثال کلاغ   قطرهٔ رحمتکله قیل آنی آغ
مرض نفسه کیم کرفتارز   معصیت زحمتله بیمارز
درکهکدر بو درده دار شفا   شربت رحمتکدر اکه دوا
هر نه جرم و کناهی کاثیر دک   حق تعالی کریمدر دیردک
بحر جودک بیلوب وسیع و فراخ   کرمک ایلدی بزی کستاخ
جنتی نور ایدن جا لکچون   دوزخی نار ایدن جلالکچون

مظهرتا بنده نور احمد ایچون
حرمت حضرت محمد ایچون

دیلرم رحمتکدن ای قیوم
ایتمه سن بو عاصیی محروم

سنسن انجق او پادشاه غنی
انس و جاندن غنی و مستغنی

قوله فعلم موافق ایت یارب
ایتمه عالم اللسان و جاهل القلب

قومه تقلید و جهل ایله بویله
علم ویرهم عمل نصیب ایله

دیمشدر اول علمی که عبارتدر
آدیدر علم و اول جهالتدر

علم اودر آنی ویر الهی بکا
که ایرن انونکله ایردی سکا

یا الهی بو قالی حال ایله
صدق و اخلاص بر کمال ایله

بولدر سوزدن اطاعت اولمیجی
قوله سندن عنایت اولمیجی

یا الهی بحق نور رسول
بو دعا کو دعاسن ایله قبول

بن فقیرم طپوک کریم و غنی
قلمه محتاج بر قولوکه بنی

خدمت و طاعتم طپوکه اوله
احتیاجم همین قپوکه اوله

بنی بولاشه یه عذاب ایتمه
همدم نفسمی کلاب ایتمه

دیو نفسی بکا مسخر قیل
ملک خصلتن میسر قیل

بنی ایله قناعت ایله غنی
تا که دنیا اوله قتمده دنی

لذت شهوته اسیر ایتمه
نفسی جان ملکنه امیر ایتمه

نفس و شیطاندر چو دشمن صعب
بکا سندن مدد کرک یارب

ترک دنیایی بکا آسان ایت
داخی بر ذره عشقک احسان ایت

اوقودقده جنابکه جانی
اکا بولدانش ایله ایمانی

بو دعایه اوکیم دیه آمین
ایله جمله بلالرکدن امین

انک ایچون بو نسخه‌یی یازدم
سرخ بر سینه خون دل ازدم

تا که کوردکده بر کریم النفس
بنده سیچون دعا قیله احسن

محض جودندن ایده لطف بلیغ
ایتمیه لطف ایدوب دعایی دریغ

ایده حق رحمتیله بندلی یاد
جان غمکینی ایلیه دلشاد

بو دعایه بنی کوررسه احق
تا مرادین میسر ایلیه حق

که بنم داعی بنده و بهلول
آخرتده شفاعت ایده رسول

نفرع قائل یا رسول جمیل

ای مخاطب خطاب لولاکه
سبب اولان وجود افلاکه

سایر ملک عالم ملکوت
طائر اوج طارم لاهوت

سنسن اول شاهباز اوج تعین
جلوه گاهک فضای چرخ برین

ای نکته دان ما اوحی   کاشف سر رمز او ادنی
منزل قرب حضرته سالک   لی مع الله مقامنه مالک
ای مه انور شب اسری   نور عرشی خدا او بدر دجا
سوی عرشه دعا کبی کندک   بره رحمت کبی نزول ایتدک
سنه معراج اوله دیو هر شب   سنی کوزلر کوز آچوب انجم به
آقوبلر زهی جمال و کمال   عاشقک اولدی خالق متعال
سا که ویردی صدرکا قبول   حق حضورنده هر سوزک مقبول
حضرتکدر ایا نبی الله   واسط بیننا وبین الله
طوغدوغک کبی محض رحمتسن   منبع چشمهٔ مروتسن
سا که محتاج او کونده سلطانلر   کمترین بنده اولیجاق خانلر
ای رسول کریم و خوب خصال   کرمکدر شفیع امت ضال
نظر ایله قولک بو بهلوله   آخرتده شفاعتک بوله
سنی ایتدی کریم کان کرم   سندن اولماز هم جمیع امم
یوز اوریجق سکا کدا و غنی   مدده سنده ایت شفاعتکدن انی
صاغ اولوب تا ابجه روز قیام   سا که و آلکه صلوة و سلام

بسم الله الرحمن الرحيم

لو كشف الغطاء ما ازددت يقينا

حال خلد و جحیم دانستم — بیقین آنچنانکه می باید
گر حجاب از میانه بردارند — آن یقین ذره نیفزاید
اون سکز بیک جهانک اسرارین — بلمشم آفتابدن اظهر
پرده گر کشف اوله یقینمدن — اولمیه بیل زیاده ذره قدر

الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا

مردمان غافلند از عقبی — همه گویی بخفتگان مانند
هر غفلتی که می ورزند — چون بمیرند آنگهی دانند
اولمیوب ناس آگه اخرادن — خواب غفلتده قالدیلر گمراه
ناگه ایروب اجل فجئ اوله لر — اوله لر بعد ازان فهو آگاه

الناس بزمانهم اشبه منهم بآبائهم

خلق را نیست سیرت پدران — همه بر صورت زمانه روند
دوستند آنکه را زمانه نواخت — دشمنند آنکه را زمانه فکند
آنلر سیرتنده اولدیلر ناس — اولدیلر صورت زمانه روان
طوتدیلر آنی کیم یوسدی فلک — قودیلر آنی کیم براقدی زمان

ما هلك امرء عرف قدره

هر که مقدار خویشتن بشناخت — از همه حادثات ایمن گشت
از مضیق غرور بیرون جست — در مقام سرور ساکن گشت
کیمکه مقدارین ایلدی ادراک — حادثات جهاندن ایمن در
شیطنت و ربطه سندن اولور فارغ — مسکنت مسکننده ساکندر

قیمة کل امرئ ما یحسنه

قیمت تو در آن قدر علمست — که تو خود بدان بیارایی
خلق در قیمت بیفزایند — چون تو در علم خود بیفزایی
ایله باری ایمجه کسب کمال — که فزون اوله قیمتک قدرک
زیره حق قیمتک زیاده ایدر — ایلدیکجه زیاده سن هنرک

من عرف نفسه فقد عرف ربه

بر وجود خدای عز وجل — هست نفس تو حجت قاطع
چون بدانی تو نفس را دانی — کوست مصنوع ایزد صانع
نفسکی بلکه بیله سن حقی — کاولدی نفسک وجوده دلیل
که حقک حبیبی رهبر دین — بولدر نفسنده حقه طوغری دلیل

المرء مخفی تحت لسانه

مرد پنهان بود بزیر زبان — چون بگوید سخن بدانندش
خوب گوید لبیب گویندش — زشت گوید سخن خوانندش
دلی التنده شخص مخفیدر — سویلیه سوز بیلورلر انی همان
خوب سویلرسه دیه‌لر دانا — زشت سویلرسه دیه‌لر نادان

لا ثناء مع الکبر

هر که اکبر پیشه شد مردم — در قفا نقل جفای او گویند
وانکه بر منهج تواضع رفت — همه عالم ثنای او گویند
کیمکه کبر خصلت اوله خلق — آنکه هر یرده بد دعا ایدرلر
شویله که علمی اوزرینه خواص ایدینه — همو عالم الکا ثنا ایده‌لر

لا ظفر مع البغی

هر که از راه بغی چیزی جست — ظفر از راه او عنان برتافت
ور ظفر یافت منفعت نگرفت — همچنانست آن ظفر که نیافت
کیمکه برکسنه ظلم بولندن — آنک اندن ظفر نفور ایلر
گر ظفر بوله فائده طوتمز — نه نیز اول ظفر مرور ایلر

لا بر مع الشح

هر که را بخل پیشه شد مردم — نیست ممکن که طاعتی دارند
حق گذاریست طاعت او را — بنود حق چگونه بگذارند
کیمکه بخل صنعت اوله خلق — آنی ایلک گوزیله گورمیه‌لر
اوله خوار و ذلیل چون خناس — ناس انکله طوروب اوتورمیه‌لر

لا صحة مع النهم

بنود جمع هیچ مردم را — تندرستی و خوردن بسیار
مذهب خویش ساز کم خوردن — تا نباشی ضعیف و دل افکار
چوق یماکیله صحت اولمز جمع — ازیسون کیم دیلرسه صحت تن
دائما آز یماکی عادت ایدینه — تا کیم اولمیه سن ضعیف بدن

لا شرف مع سوء الادب

بی ادب مردکی شود مهتر	گرچه او را جلالت نسبست
با ادب باش تا بزرگ شوی	که بزرگی نتیجهٔ ادبست
بی ادب کمسه بولمیه عزت	گرچه اعلا ایسه انک نسبی
ادبی کوزله کیم شریف اولهسن	شرفه ایردی کوزلین ادبی

لا اجتناب عن محرم مع الحرص

حرص سوی محرمات کشد	خنک آنکس که حرص را بگذاشت
گر نخواهی که در حرام افتی	دستت از حرص باز باید داشت
حرص مردی محرماته چکر	دولت اولکسنک که حرص قودی
ترک ایدوبن حرامی بولور حلال	حرص یخربدن ال اشول ار که یودی

لا راحة مع الحسد

از حسد دور باش تا دبری	با حسد هیچ کس نباشد شاد
که طرب را نکاح خواهی بست	مر حسد را طلاق باید داد
راحت استرسک ای دل حسددن اراغ	کیم حسود اولان اولمادی راحت
کر نکاح ایتمک استرسک طربه	حسده ویر طلاقی بول وصلت

لا محبة

لا محبة مع مراء

ابلهست آنکه فعل اوست لجاج	ابلهان را کی علاج بود
تا توانی لجاج پیشه مکن	کافت دوستی لجاج بود
ابله اولدر که اوله فعلی لجاج	هیچ ابلهلکه علاج اولمی
چون لجاجت حجاب صدق اولدی	عاقل اولان کشی لجاج اولمی

لا سؤدد مع الانتقام

صولت انتقام از مردم	دولت مهتری کند باطل
از ره انتقام یکسو شو	تا نمانی ز مهتری عاطل
دو جهانده سیادت استرسک	کمسه یه قصد انتقام ایتمه
اولولق انتقام ایله زیرا	اولمادی جمع ای همام ایتمه

لا زیادة مع زعارة

چون زیارت کنی عزیزی را	روی خوش دار و خوی را از آن
گر تو بدخو شوی دران مجلس	آن زیارت شود هبا و هدر
بر عزیزی زیارت ایلرسک	ترش رو اولمدن سن ایله حذر
گر ترشروی وارهسن آنده	اول زیارت اوله هبا و هدر

لا صواب مع ترك المشورة

مشورت رهبر صواب آمد	در همه کار مشورت باید
کار آنکس که مشورت نکند	نادر افتد اگر صواب آید
مشورت راست اینه رهبردر	مشورت ایدن اینه قادر اولور
کیمکه ایلسه مشورت ایتمز	راست ایشی کلور سنادر اولور

لا مروة لکذوب

هر که باشد دروغ گوی اورا	از مروت کجا فروغ بود
گر کند عهد آن خلاف شود	ور دهد وعده آن دروغ بود
کیمکه کذاب ایدر محقق بیل	یوق مروتدن اندە هیچ اثر
گر ویره وعده اول دروغ اولور	گر ایده عهد انک خلافن ایدر

لا وفاء لملول

مطلب تو وفا ز مرد ملول	نشود مجتمع ملال و وفا
گر کند عهد چون ملالش بود	بشکند عهد را بدست جفا
استمه سن وفا ملولدن	اولمیه مجتمع وفا و ملال
عهد ایدرسه ملالتی کلیجک	صرانی دست جور ایله درحال

لا کرم اعز من التقوی

گر کریمی براه تقوی رو	زانکه تقوی سر همه کرمست
نا گرفتن درم ز وجه حرام	بهتر از بذل کردن درمست
گر کریم ایسک اول ورعده مدام	کیم ورعده بلندر فتوکرمه
یکدرر بذل مال ایتمکدن	صونمامق ال حرام اولادرمه

لا شرف اعلی من الاسلام

ای که در ذل کفر ماندستی	عز اسلام داده از کف
گر شرف بایدت مسلمان شو	که چو اسلام نیست هیچ شرف
ای که ذل کفرده در ماندە	ویردک الدن بو عز اسلامی
گر گسه شرف گر اسلام	بوندن اعلا شرف یوق ای عامی

لا معقل احرز من الورع

ای که در دفع لشکر آفات	عاجز و بی سپاهی نیست
در پناه ورع گریز انکه	از ورع نیکتر پناهی نیست
ای که جند هوا مضطر سن	اینکه دفع یوق قتلده سپاه
بار ربور پناه ایدین ورعی	کیم ورعدن ایو اولور پناه

لا شفيع أنجح من التوبة

ای که بیحد گناه کردستی   می نترسی ازان فعال شنیع
توبه کن تا رضای حق یابی   که به از توبه نیست هیچ شفیع
ای که جرم گناهه مستغرق   وازکل نیجه بو فعال شنیع
توبه قیل کم خدا اوله خشنود   کیم ایو توبه دن اولور شفیع

لا لباس أجمل من السلامة

مرد را کوز عقل با بهرست   هیچ کسوت به از سلامت نیست
بسلامت اکر نباشد شاد   کسوت او بجز ندامت نیست
عقلی اولان کسنه یه دی کیم   کسوت اولماز ایو سلامتدن
کر سلامتده جرم اولمازسه   کسوت اوله اکا ندامتدن

لا داء أعيا من الجهل

علم دریست نیک با قیمت   جهل دردیست سخت بی درمان
نیست از جهل جز شقاوت نفس   نیست از علم جز سعادت جان
علم اولدی جو درّ باقیمت   جهل اولدی جو درد بی درمان
ایریشور جهلدن شقاوت نفس   ایریشور علمدن سعادت جان

لا مرض أضنى من قلة العقل

ای که روز شب از طریق علاج   در رفع دردی جسم وجان خودی
پارهٔ در خود فزای که نیست   هیچ بیماری چو کم خردی
ای که دائم علاج بولندن   دوشنرسن که تندرست اولهسن
عقلک ارتور که دنیه ده بوقدر   بوندن اقبح که کند وسست اولهسن

يبشر مال البخيل بحادث أو وارث

هر کرا مال هست وخوردن نیست   او ازان مال بهره کی دارد
یا بتاراج حادثات دهد   یا بمیراث خوره بکدازد
کیمکه جمع اتیه مالی ویه   اولماز اول مالدن اوبرخودار
یا قپلور حادثات آنی تالان   یا آلور وارثی آنی نکه وار

اذا تم العقل نقص الكلام

هر کرا اندکست مبلغ عقل   بیهده کفتنش بود بسیار
مرد را عقل چون بیفزاید   در مجامع بکاهدش کفتار
شول کشینک که عقلی کاملدر   سوزی ازایده دافع آزایدر
شول کشینک که عقلی ناقصدر   سوزی کوتاه ایسه درازایدر

الشفيع جناح الطالب

ای که هستی تو طالب حاجات	بیخ نومیدی از دلت برکن
بالمطلوب خود رسی بامید	دست در دامن شفیعی زن
طالبیسک اکر مرادانک	یاسی دلدن کیدریور درحال
بر شفیع ایدین ایر مرادکیم	طالبینه شفیعدر پر و بال

نفاق المرء ذلة

ای که داری نفاق اندر دل	خار یادت خلیده اندر حلق
هرکه سازد نفاق پیشهٔ خود	خوار کردد بنزد خالق و خلق
واریسه کر درون دلده نفاق	کیدر آنی که ساکه ذلتدر
دل یوزینی نفاق کردندن	پاک ایتمک عظیم دولتدر

نعمة الجاهل کروضة فی مزبلة

ای که داری هنر نداری مال	مکن از روزکار خود کله
نعمت جاهل را مخواه که هست	روضهٔ در میان مزبلهٔ
ای هنرمند فقرک اولسه دیمه	کمسه یه زیره حقدن اولکلهدر
جاهلک نعمتنه یمه زنهار	زیره اول سبزه زار مزبلهدر

الجزع اتعب من الصبر

در حوادث بصبر کوش که صبر	برضای خدای مقرونست
تن مده در جزع که رنج جزع	صد ره از رنج صبر افزونست
جزع ایتمه صقن حوادثدن	کیم صبردن جزع دررتعب
صابر اول حق بلاسنه که صبر	حق تعالی قتنده اولدرحب

المسئول حر حتی یعده

مرد مسئول چون کند وعده	خویشرا در مقام بند فکند
هست حر کر ره وفا سپرد	نیست حر کر در خلاف زند
مرد مسئول کرایده وعده	جاه جبره اوزر فکنده اولور
اولور آزاده رسم عهده وفا	کر خلاف ایتسه اکه بندهٔ اولور

اکبر الاعداء اخفاهم مکیدة

بدترین دشمنان تو آنرا دان	که بظاهر ترا نماید بر
هست ممکن حذر ز دشمن جهر	نیست ممکن حذر ز دشمن سر
اولور اعدانک اکبر کیم اولور	ظاهرا دوست باطنا دشمن
دشمن ظاهردن ایمن مه	لیک مخفی عدودن ایمن

مَنْ طَلَبَ مَا لَا يَعْنِيهِ فَاتَهُ مَا يَعْنِيهِ

آنچه نايد بكار مردم را
فوت گردد بدست او ز آنك
در طلب كردنش چو بگرايد
آنچه او را همی بكار آيد

كيمكه ايته طلب محال اولانی
بولوب آغاز رنه ايتدیكنی
كند ويه عائد اوله حق اوله فوت
نادم اوله ايرگه تا دم موت

اَلْتَّامُّ مَعَ لِلْغِيبَةِ اَحَدُ الْمُغْتَابِينَ

تا توانی مخواه غيبت كس
نه كه جدّ و نه كه طيبت
هر كه او غيبت كسی شنود
هست همچون كننده غيبت

بو كشی غيبت ايتسه بر كشی يی
دكلر ايسك اگر دل و جاندن
دكلمه سن اويدن ايله گذر
غيبت ايدن كبی سن ايله حذر

اَلذُّلُّ مَعَ الطَّمَعِ

هر كه دارد طمع بمال كسان
خوار و رسوا و بی تميز او كسان
تا توانی طمع مكن زيرا
هر چه خوار است جمله در طمعست

بو كونه سنه ايتمه طمع
نلشی در رنج و جانشی در محنت
تا كه در اينده عزيز اوله سن
كراهد رسك طمع دو عالمده

لَا رَاحَةَ مَعَ الْيَأْسِ

تا تو در دل اميد بستستی
هر چه رنجست جمله در دل تست
چون بريدی اميد از دگران
هر چه آن راحتست حاصل تست

فارغ اول ناسدن اميدی كسن
راحت روح بلكه ناسله در
كمسه دن هيچ اميدوار اولمه
كيم غم و رنج اميد ايله بيله در

اَلْحِرْمَانُ مَعَ الْحِرْصِ

ای كه در حرص مانده شب و روز
با تن مستمند و با دل ريش
از در حرص دور شو زيراك
هر كرا حرص بيش حرمان بيش

حرص يار اولسه ولور محروم
كا قلدلير يار حرصله حرمان
حرصی ترك ايت بو سوزدن الگا
تا سكا اير ره رحمت رحمان

مَنْ كَثُرَ مُزَاحُهُ لَمْ يَخْلُ مِنْ حِقْدٍ عَلَيْهِ اَوْ اِسْتِخْفَافٍ بِهِ

هر كه سازد مزاج پيشه خويش
گر امير است پاسبان گردد
بر همه ديدها سبك باشد
در همه سينها گران گردد

كيم مزاحی اوز رنه پيشه ايده
حقدن اولمه خالی يا تخفيف
يا دشنع الينه پاسبان اوله اول
ايده ر مضحك جهان اوله اول

عبد الشهوة اذل من عبد الرق

هر که او بنده گشت شهوت را	هست بنفس خسیس وطبع لئیم
بندهٔ شهوتست درخواری	بدتر از بندهٔ خریده بسیم
بندهٔ شهوت اولدی معنیده	بنده زرخریده دن کمتر
نفسکه اولمه قول افندیکن	اولمه جانا اعز ایکن احقر

الحاسد مغتاظ على من لا ذنب له

هست مرد حسود خشم آلود	بکسی کو نکرده هیچ گناه
نعمت خلق دید نتواند	دیده بخت بلند ز اصطنع اله
عادتیدر حسود بدبختک	خشم ایدر بی گناه اوکا شخص
دولتک هیچ نکه دیلمز	امر حقدن ایتینه بو غصه

لسانك يقتضيك ما عودته

بز نکوخوی کن زبانت را	کان رود بر زبان که خوی کنند
خوروی کر بدی کنی زورا	پیش خلقت سیاه روی کنند
دلکی تر ما نه اوکرتمه	کیم نه اوکرتسه دل انی سویلر
ایله تعلیم بو سوزی دله کیم	هر نه دیرسک ینه سکا کلیسر

كفى بالظفر شفيعا للمذنب

بر گنهکار چون شدی قادر	عفو کن زانکه بی گنه نیست
در رد ورا شفیع کس نبود	ظفر تو شفیع او بس نیست
قادر اولسک چو بر گنهکاره	عفو قیل یوق گناهسز برکس
کر شفیع اولمه اکا که	قدرتکدر انک شفیعی بسا

رب ساع فيما يضره

ای بسا کس که طالب کاریست	که در آن کار باشدش خذلان
ناصح او زان شود غمگین	حاسد او زان شود شادان
طالب اولور نجه کشی بر ایشی	بیلمزلر که وار درانده زیان
ناصحی انلرک اولور غمکین	حاسدی انلرک اولور شادان

لا تتكل على المنى فانها بضائع النوكى

تکیه بر آرزو کنند تکیه	نزد صاحب خرد نبود احمق
تکیه قلمه سن آرزوکه صاقین	هر امورکی میسر ایتمز حق
هر که بر آرزو کنند تکیه	آرزو باشدش بسخند حق
کیمکه تکیه قیلورسه منیتنه	اوله عاقل قتنده اول احمق

الیأس حرّ والرجاء عبد

که بریدی ز مردمان تو امید   بتن ازادی و بدل شادی
در بالش امید در بستی   دادی از دست عز ازادی
کرسن اولدکسه نارسن نومید   تنده حریت اوله دلده صفا
باغلادکسه کر امید اولاره   اوله سن بندهٔ حقیر ابدا

ظنّ العاقل کهانة

هر اشارت که مرد عاقل کرد   بر اشارات وی فرید مجوی
ظن عاقل بود بهر کارے   در اصابت چو حکم اختر کوی
هر اشارت که ایتدی مرد لبیب   راستدر بیل سن انی غایتده
اولدر زیرا چو حکم اختر کوی   عاقلک ظنی بس اصابتده

من نظر اعتبر

مرد در کارها چو کرد نظر   بهرهٔ اعتبار از ان برداشت
هر چه ز آن سودمند بود کرفت   هر چه ناسودمند بود کذاشت
هر ایشه چون نظر ایده عارف   عبرت اندن ایدوب آلور بهره
طوتار آنی کیم اولسه فائده‌سی   اولمیه نفعی قورانی دهره

العداوة شغل القلب

هر که اندیشه شد عداوت خلق   از همه چیزها جدا کردد
که دلش خستهٔ عنا باشد   که تنش بستهٔ بلا کردد
کیمه کیم ایشه در عداوت خلق   هر نفس غالبی اندن اوله جدا
کاه اوله خستهٔ عنا جانی   که تنی بستهٔ بلا و جفا

العداوة اذا اکره عمی

بستم دل ببوی علم مبر   کان ستم آتشی دل افروزد
بهیچ خاطر اکرچه تیز بود   بستم هیچ علم ناموزد
کوکلوکه قلمه کوچ مطالعه‌یه   که دل او کوجده بی بصیرت اولور
نقدر طبع و ذهنی روشنسک   او ستم پردهٔ طبیعت اولور

الادب صورة العقل

با ادب باش در همه احوال   که ادب نام نیک را سببست
عاقل انست کو ادب دارد   نیست عاقل کسی که بی ادبست
جملهٔ حالده مؤدب اول   که سببدر ادب ایو آده
چونکه اولدر ادب جمال خرد   دوتمه خوشدر ادب نزو ماده

لا حياء لحريص

هر كه باشد حريص بر خبرى / نايد او را ز جستن آن شرم
برود از نهاد او خجلت / بشود از سرشت او آزرم
كيمكه برنسنه يه حريص اولسه / ديده سندن انك حياسى كيدر
يوز يولو نقش عار قلبندن / قالبندن وفا قباسى كيدر

المرء عدو لما جهله

مردمان دشمنند علمى را / كه ز نقصان خود ندانندش
علم اگرچه خلاصهٔ دينست / چون براننده كفر خوانندش
مرد جاهل عدو در علمه / كه بلنمايه يعنى نقصانى
علم اگرچه خلاصهٔ دينيدر / بلميوب ديديلر كفر آنى

من لانت اسافله صلبت اعاليه

هر كه باشد ضعيف اتباعش / در كف اقويا بود مقهور
نشود بى متابعان هرگز / هيچ كس بر منازعان منصور
هر كيمك اضعف اوله اتباعى / اقويا ايدر آنى زير و زبر
چكمز پادشاه سست سپاه / قوى اعداسى اوزره تيغ ظفر

من اوتى فى عجانه قل حياؤه وبذى لسانه

هر كرا وقت كودكى بودست / پيشه در زير مرد ما خفتن
شرم او رفته باشد و هرگز / نايد از لفظ او نكو گفتن
كيمكه اوغلانلغنده ايتدر ايسه / خلقك التنده ياتمغى پيشه
ديده سندن كيدر حياسى تمام / اوله بدگو روخوى وانديشه

السعيد من وعظ بغيره

نيكبخت آنكسى بود كه دلش / آنچه نيكى درست بيند بد
ديگرانرا چو پند داده شود / او از آن پند بهره بر گيرد
اول كشيدر سعيد كيم كو كلى / پندى ايلك كوره ايده قبول
آخرا ايچون اوكت ويرلش اوله / اول اوكتدن آله نصيحت اول

الحكمة ضالة المؤمن

هر كه چيزى ز دستكم شود دش / بسته دارد بجستنش همت
نيز آنكس كه مؤمن پاكست / هم برآن سان طلب كند حكمت
كيمكه برنسنه ياوه الدن ايده / استر الى الشديد و بهمت
دخى هر كيمكه پاك مؤمن در / هم او نوع اوزره استه حكمت

الشر جامع للمساوی والعیوب

تا توانی مکن دگر بدی   که ترا هست طینت طاهر
گر بدی فضل تو شود پنهان   و ز بدی عیب تو شود ظاهر
قادر اولورسک ایتمه شر شروع   کیم سنی خیر او زره قلدی خدا
شر ایسک فضلک اولیسر پنهان   هم قمو عیبک اولیسر پیدا

کثرة الوفاق نفاق وکثرة الخلاف شقاق

در وفاق کسی غلو مکنید   که از آن تهمت ریا زاید
و ز خلاف مدام دور شوید   که از آن دشمنی بیفزاید
خلقه چوق ایلمک موافقتی   که طوغار تهمت نفاق اندن
دخی چوق ایلمک مخالفتی   که قوپار کبر و کین شقاق اندن

رب امل خائب

ای بسی امید در چیزی   غم مخور گر نیاورش بدست
بس امیدی که آن نگشت وفا   بس شکوفه که بشکفت و نرست
سنکه بر نسنه یی امید ایده سن   نیجه غم ایرسه الک ای مرد
ایرمدی اله نیجه امید   اولدی پژمرده دردن نیجه ورد

رب رجاء یؤدی الی الحرمان

نه هر آنکه امید چیزی داشت   کسب آن چیز باشدش آسان
بس امیدی که هست عاقبتش   محنت و یاس و آفت و حرمان
کیمکه بر نسنه یه امید ایتسه   صانما سون کسبی انک آساندر
نیجه امید اولور که عاقبتی   آفت و یاس و درد و حرماندر

رب ارباح یؤدی الی الخسران

ای بسا مرد سود جوینده   که قدم از ره مخوف نهاد
عاقبت چون بدست آید سود   او از آن سود در زیان افتاد
ای نیجه شخص رنجبرلک ایدوب   بر خطرناک یوله قودی قدم
نیجه رنجیله ایتدی سود آخر   اولدی اول سود اکا زیان و الم

رب طمع کذب

در طمع دل نبست باید هیچ   که طمع بیشتر دروغ بود
آتشی کز طمع برافروزد   آنچه خاکسترش فروغ بود
کوکلکی باغلمه صاقن طمعه   چوق طمع وار که اول دروغ اولور
شول طمعدن نیان اودر بلکم   کلدر اول صانکه کیم فروغ اولور

لا تنظر الى من قال وانظر الى ما قال

شرف قائل خساست او — در سخن کی کند هیچ اثر
تو سخن را نگر که حالش چیست — در گذارنده سخن منگر
قیل نظر قاله قیلمه قائلنه — کیم نه ضر قیل وقاله قائلدن
بد دل وحال اولورسه گر قائل — نقص حرف اولمیه قائلدن

البغی سائق الى الحين

بغی شوم است گرد بغی مگرد — بغی بیخ حیات را بکند
مرد را از صف بقا ببرد — تا که اندر کف فنا فکند
ایلمه دور حرص دائره سنی — کیم ظلم عمرک کوکنی قوپارر
طوتشکن بقا صفنده قیام — سنی تا که فناتلی آیرر

فی کل جرعة شرقة ومع کل اکلة غصة

نیک و بد بش وکم صلاح فساد — هست آمیخته درین عالم
هیچ راحت ندید کس بی رنج — هیچ شادی ندید کس بی غم
خیر و شر نوش و نیش و راحت رنج — اولدر آمیخته بو عالمده
نکه بی رنج اولمادی راحت — اولدی بر شادلقده بیک غمده

من کثر فکره فی العواقب لم یشجع

هر که در عاقبت بسی نگرد — نیم دل باشد و تنک زهره
بنیابد ز عزت تن حصه — نبیند ز کام دل بهره
ایشنک آخرینه فکر ایدن — ایده مز اول برایشنه اقدام
بولمیه حصه عزت تندن — گورمیه هیچ حظ اولدن کام

اذا حلت المقادیر ضلت التدابیر

چون قضای خدای عز و جل — بر سر بنده شود نازل
همه تدبیرها شود گمراه — همه تقدیرها شود عاطل
چون قضای خدای عز و جل — بر قولی اوستنه که نازل اوله
اوله گمراه جمله تدبیری — جمله تقدیری داخی باطل اوله

اذا حل القدر بطل الحذر

چون قضای خدای نازل گشت — تو ز تسلیم و صبر ساز پناه
نتوان کرد دفع آن بحذر — نتوان بست راه آن بسپاه
چونکه نازل اوله قضای خدا — صبر و تسلیمدن قیل آنگه سپر
باطل اولور حذر قدر کلیجک — آنی منع ایده مز شهان لشکر

الحلم یقطع اللسان

هر که کرد در بجای او احسان — مال دادی و خرد بجز بکا
هم ضمیرش بمهر سو یستی — هم زبانش زهجو بر بیدی
بخشی طوت سن کیمه احسان ایدنکه — تا سکا جانله اوله بنده
تیغ احسانله دلی کسیله — هجودن الجنی اولسن سنده

الشرف بالفضل والادب لا بالاصل والنسب

فضل جوی و ادب که نیست بحق — شرف مرد جز بفضل و ادب
مرد بی فضل و بی ادب خردست — گرچه دارد بزرگ اصل نسب
شرف استرسک اسنه فضل و ادب — کیم شریف اولور فضله فضلا
ادب و فضلی اولمیان دنی در — گر نسیب و حسیب اولورسه بولا

اکرم الادب حسن الخلق

مرد بدخوی در همه عالم — بی سبب سال و ماه در غضبست
نیک خوئی گزین که نزد خرد — نیکخوئی شرف نغز ادبست
شخص بدخو جمله عالمده — بی سبب آنی دیل غضبده در
نیک نفس و مؤدب اول زیرا — احسن خلق برادبده در

اکرم النسب حسن الادب

ای مغرور مانده شب و روز — به بزرگی اصل عز و نسب
رو بحسن ادب گرای که هست — نسب مهتری تو حسن ادب
ای اصلنه نسلنه مغرور — دیمه کیم بنون اول نسیب و حسیب
یورر حسن ادبله فخر ایت کیم — کشی حسن ادبله اولدر نسیب

افقر کفقر الحمق

گر فقیری و نیستی احمق — هیچ از فقر تا نیندیشی
شکر کن اندر آن که در عالم — بدتر از حمق نیست درویشی
افقر فقر او در که ای درویش — سن فقیر اولسن دخی احمق
حقه شکر ایله کیم سنی افقر — ایدوبن ایتمدی اخی احمق

اوحش الوحشة العجب

گر ترا پیشه خویشتن بینیست — مردمان از تو مهر بردارند
هر ترا در مضایق وحشت — بی جلیس و انیس بگذارند
گر او زرک گورمک اولیسه سکا — خلق همسندن ایدرلر دهشت
قویه لر سنی بی جلیس و انیس — جان و گوگولدن ایلیوب وحشت

أغنى الغنى العقل

هر کسی را که عقل وهم ادبست	او بود از همه توانگرتر
دانکه را عقل نیست درویشست	که توانگر بعقل دان سرور
ای دون وکون غنی لکه ذو رشد	عقللک ارتور که تا غنی اوله کس
عقلی قویوب که مالک ارتورمکه	عاقبت مفلس و دنی اوله کس

الطامع في وثاق الذل

تا توانی مکرد کرد طمع	اگر از عقل بهرهٔ داری
زانکه پیوسته مردم طامع	بسته باشد برشتهٔ خواری
عزت استرسک اول طمعدن اعرض	کا اولدی طامع مقام ذلده مقیم
طمعه ویرمه دلده یر زیرا	حق تعالا در کوکلده مقیم

احذروا نفار النعم فما کل شارد بمردود

ای که با نعمتی بسیرت بد	نعمت خویشرا ز خود مرمان
که نه هرچه آن رمیده شد ز کسی	باز آوردنش بود آسان
سیرت زشتله سن ای مردم	نعمتک کندوزکدن ایلمه دور
ینه آسان ایله کلمز اله	بر کشیدن که برشی ایله نفور

اکثر

اکثر مصارع العقول تحت بروق الاطماع

آفت عقل مردم از طمعست	تا توانی سوی طمع مکرای
چون طمع دست برد بنماید	عقل مردم در افکند در پای
آفت عقلدر طمع کشی ده	کوچوک ایدر کچه ویرمه اکا مجال
بر نفسده طمع که قالدیره سر	آدمک عقلنی ایدر پامال

رحم الله امرأ عرف قدره ولم یتعد طوره

رحمت ایزدی بر آن کس باد	که عنان در کف جنون ننهد
قدر خود را بداند و هرکز	قدم از حد خود برون ننهد
اولسون اول شخصه رحمت رحمان	که عنانن جنون کفنده قومز
بلدی قدرن تجاوز ایلیوب	قدمن اولو صفنده قومز

من ابدی صفحته للحق هلك

هر که بر حق بود بهر دو جهان	حاصل آید بجملکی اغراض
باز دو ورطهٔ هلاک افتد	آنکه از راه حق کند اعراض
کیمکه حق اوزره در دو عالمده	حاصل اولور اکا قموا اغراض
ینه اول ورطهٔ هلاکه دوشه	حق طریقندن ایلسه اعراض

اذا املقتم فتاجروا الله بالصدقة

هیچ چیز زیدان تو چو صدقه — هست از مال و جاه ابیشی
او رساند بناز و استغنا — او رهاند ز رنج درویشی
صدقه‌له سز تجارت حق ایدک — تا که اموالکز و جاهکز آرته
قورتاررا اول سزی فقردن — ایرکورر دولته سز آرته

من لان عوده کثفت اغصانه

هر که با کهتران کند نرمی — ماند اندر بلیت ایشان
ننهندش براستی گردن — نبرندش بواجبی فرمان
کیمکه جهاله لینت ایلرسه — قالیر در بلالرنده ابد
قومیالر صداقیله بولون — سوزمیه‌لر سوزی زمیننه خد

قلب الاحمق فی فمه

هر که او هست با حماقت جفت — جایگاه دلش دهانش و بیت
هرچه آرد ز نیک و بد در دل — آن همه بر سر زبانش و بیت
کیمکه خفت اولدی حماقتله — کوکلی اولدی آنک دهاننده
بویا تلو نه کله کوکلنه — بیل سن آنی همان زبانینده

لسان العاقل فی قلبه

هر که او هست با کمال خرد — نهان نیست لیکن آتش در دل
نشود هیچ سر او پیدا — نشود هیچ گفت او باطل
کیمکه دائم کمال عقل ایله در — کوکلی ایچنده در زبانی آنک
اولمدرکه سرینه واقف — زیره کوکلنده در دهانی آنک

من جری فی عنان امله عثر باجله

در همه کارها بگفت هوا — هر که بنهد عنان بدست امل
بیم باشد که آن امل ناگاه — اندر اندازدش بچاه اجل
کیمکه اولدی حرص هوایه سوار — ویرسه در عنان امل الینه
قورقو واردر که اول امل کون — تا که آنی ویره اجل الینه

اذا وصلت الیکم اطراف النعم فلا تنفروا اقصاها بقلة الشکر

گر بیابی تو نعمتی اندک — خود نشد چو نقطهٔ موهوم
شکر آن یافته خود مگذار — گر نیافته شوی محروم
چون سزه واصل اوله نعمت — آز اولورسه چو نقطهٔ موهوم
سز آنک شکرینی کر ایتمه‌سز — بولمامش کبی اوله‌سز محروم

اذا قدرت علی عدوک فاجعل العفو عنه شکر القدرة علیه

چون شدی بر عدوی خود قادر — عفو را شکر قدرت خود ساز
رحم کن رحم کن که هر چه کنی — در جهان جز همان نیابی باز
چون عدوک اوزره اولسن قادر — عفو قیل قدرتکچون اول شاکر
رحم قیل کیم جهانده نه ایتسک — سکا انجق اول اولیسر صادر

ما اضمر احد شیئاً الا ظهر فی فلتات لسانه وصفحات وجهه

هر چه چیزی نهفت اندر دل — تا بدانی که چیست می جویش
گاه اندر میانهٔ گفتش — گاه اندر کنارهٔ رویش
کیمکه بر نسنه طوته کوکلنده — بلمک استرسک اکر قیل نظری
که سوزی آره سنده ظاهر اولور — که یوزی صفحه سی ویرر خبری

اللهم اغفر رمزات الالحاظ وسقطات الالفاظ وشهوات الجنان وهفوات اللسان

این گناهان که یاد خواهم کرد — یا رب از ما بفضل درگذران
زدن چشم هم زبد گفتار — راندن شهوت خطا و زیان
انبو انامی کیم ایدرون یاد — کرم و فضلک ایله سن یا رب

کوزدن

کوزدن و سوزدن و دل ودلدن — صادر اولان گناهی یرلغه ب

البخیل مستعجل للفقر یعیش فی الدنیا عیش الفقراء ویحاسب فی الآخرة حساب الاغنیاء

هست مرد بخیل ره داده — فقر را سوی خویشتن بشتاب
این جهان همچو مفلسان بمعاش — وان جهان چون توانگران بحساب
در فقری شتابله او بخیل — آچه اوسته ایدینه آنی باب
فقرا کیبی بونده ایلیه عیش — اغنیا کیبی ویره انده حساب

لسان العاقل وراء قلبه

مرد عاقل که در سخن گفتن — دل خود سابق زبان دارد
تا حدیثی بدل نبیند بشد — بزبان آن حدیث نگذارد
مرد دانا قچن کلامه کله — دلینه کوکلنی ایدر رهبر
ایتمیجه فکر کوکلده سوزنی — دله انی کتورمزای سرور

قلب الاحمق وراء لسانه

مرد احمق که در سخن گفتن — دل خود تابع زبان دارد
هر چه خواهد بگوید وانگه — دل بران قول گفته بگمارد

دو احمق فجی که با بلیه سوز   کوکلنی تابع زبان ایلر
بو سوزه دلیسه انکه دیر   دخی کوکلن اکا مکان ایلر

الجزع عند البلاء تمام المحنة

در بلیت جزع مکن که جزع   بتمامی دلت کند رنجور
هیچ رنجی تمامتر زان نیست   کز ثواب خدای مانی دور
ناله اینمه بلاده کیم ناله   اولیسر محنت تمام دله
آندن اکبر مصیبت اوله کیم   اولمیه حق ثوابی سنکله

بالبر یستعبد الحر

کر بباید ترا که جمله شوند   سروران جهان سرافکنده
مردمی کن که مردمی کردن   مرد آزاد را کند بنده
کرکسه سکا دعا ملده   قوبالر سر بوکلده سرورلر
ایلک ایله کیم اوله لر بنده ک   جمله ازاده لر دلاورلر

من عذب لسانه کثر اخوانه

کر زبان تو خوش شود همه خلق   در مودت برادران تواند
ور زبانت بد است در خانه   خصم جان تو چاکران تواند

بر کیمک

بر کیمک کیم لسانی اوله ملیح   اولهٔ هیچ محب و اخوانی
تا که کیمک زبانی اوله فصیح   طونه لر جمله خلق خصم آنی

النصح بین الملاء تقریع

کر نصیحت کنی بخلوت کن   که جز این شیوه نصیحت نیست
هر نصیحت که در ملا باشد   آن نصیحت بجز فضیحت نیست
کر نصیحت که ایدرسک از ناصح   خلوت ایچنده ایتکم ایده قبول
بو نصیحت که خلق ایچنده اوله   اول فضیحتدر ایلر آنی ملول

اعادة الاعتذار تذکیر للذنب

عذر یکباره خواه از کنهی   کز دو باست نقص جاه ترا
بر سر عذر باز رفتن تو   تازه کردن بود کناه تراه
ایله بر کز عذر کنا هکچون   ایکی کز اینمه کیم شناعت اولور
زیرا انکرار اعتذار ایدیجک   اول کناهک ینه اعادت اولور

تمت الرسالة بحمد الله وحسن
توفیقه والحمد لله رب العالمین
م م

عرض ایت جمالڭ کوره یم — ای ماه تابان مصطفی
رفع آیت نقاب رویڭی — شمس درخشان مصطفی
ایرن سکا ایردی حقه — عشق زنجیرین بوینه طقه
تا حق جمال الله بقه — ای نور یزدان مصطفی
حقڭ سن اولدڭ مظهری — سن قمونڭ رهبری
سنی سون اولور بری — جمله دن ای کان مصطفا
مدح ایلمك سنی محال — مداحڭ اولمش ذو الجلال
محبی قولوکه قیل وصال — ای درده درمان مصطفی

ای شهید کربلایه آغلیان — آغله ماتمدر محرم مدر بوکون
آتش حسرتله سینه داغلیان — اغله ماتمدر محرم مدر بوکون
هر سحر صالمه ورقلر شبنمی — آکدی قان آغلر ملکلر هر دمی
عالمی طوتدی حسینڭ ماتمی — آغله ماتمدر محرم مدر بوکون
کیجه کوندز ای محمد امتی — ایده لم جان یزیده لعنتی

بولمق استرسك اکر حق رحمتی — آغله ماتمدر محرم مدر بوکون
ای بزایی بلمش اول شاه حسین — جمله یه سومکدر آنی فرض عین
شکسز اهل اللهه اولدر نور عین — اغله ماتمدر محرم مدر بوکون

عجب حیران اولدم — عشقه اویالدن
یانوب بریان اولدم — عشقه اویالدن
صبر ایده یم دیرسم — طورماز بو دلسم
سویلر اوزان اولدم — عشقه اویالدن
کیمیسی دیر دلی — کیمی دیر او صلو
خلقه سیران اولدم — عشقه اویالدن
اوچدی راحت قوشی — محنت اویاندی
درده دکان اولدم — عشقه اویالدن
سنان امی ایندر — قالمادی بر غم
اوزکه سلطان اولدم — عشقه اویالدن

کوستر جمالک شمعنی … یانسون اوده پروانه‌لر
دولت وکلمی عاشقه … شمعکه قارشو یانه‌لر
ای آی چوق اعلا کوزل … یاغماله‌دی کوکلم اوین
بکث باغله عشقک زنجیرین … بوشاغاسون دیوانه‌لر
مسجد ایله مدرسه‌ی … اصمرلادی زاهدلره
حقه مناجات ایتمک … یتر بزه میخانه‌لر
بن منه توبه ایتمیشم … اغیار الندن الچکه
قدرت الکله صون بکا … طولی طولی پیمانه‌لر
جور وجفا ایتمک ایله … شمعی سنی ترک ایلمز
سنی سون عاشقلرک … حاشا سندن اوصانه‌لر

درتلیم درمانه کلدم … دردی اولان ایکیلر
یاغیشم عشقک اودینه … اوده یانان ایکیلر
یازکلور قوشلر چاغلیشور … نه دیو الله دیو
ناله سندن باغ وبوستان … بیله باغبان ایکیلر

واه بکا غم کچوردم … یوق یره قلدم کناه
حق یاننده صوچلی ولدم … صوچ اولان ایکیلر
ای نیازی نه یاتورسن … آچ کوزوکی ویخودن
شول قیامت کوننده … چوق کنهکار ایکیلر

ای بلبل شیدا نیه افغانه می کلدک … عزم کل ایدوب زارله کریانه می کلدک
پروانه کبی آتشه دائم جان آتارسن … اولده بو عشق اودینه سن یانغه می کلدک
هرکس چالیشور بر صنعتی ایله معمور … سن جمله صفات ایلنی ویرانه می کلدک
وجه احدیت کیشی شاده کورمش … بو کثرته انجق آنی سیرانه می کلدک
بر کس سنک حالکه هیچ اولمادی محرم … بلمم بو جهان ایچنه پروانه می کلدک
بو خسته نیازی نه شفا مرزین ایدرسن … درده دوشنک دردنه درمانه می کلدک

نولدی سکا ای کوکل … بر عجب درده می اوغرادک
طورماز اقار کوزک یاشی … طوفان نوحه می اوغرادک

چالغانورسن کمی کبی　　آه ایدرسن یعقوب کبی
چاغلرسن ارمغان کبی　　آیه بلغه می اوغادک
نورودک شول قاولر کبی　　که قزدک حماملر کبی
طوتشدک کلخنلر کبی　　نار جحیمه می اوغادک
داله دونمش ایکن قدی　　آخر اولمش ایکن عمری
بیچاره زلیخا کبی　　حسن یوسفه می اوغادک
حکم ایلیان قاف قافه　　زنجیرلر اوران دیولره
سلیمان نبی کبی　　بلقیس شاهه می اوغادک
عشقله میدانه کیردک　　جان ترک ایدوب باش اوینادک
منصور بغدادی کبی　　شمس جهانه می اوغادک
عرض ایلیان حقه سوزین　　محو ایلیان آنده اوزین
طورطاغنده موسی کبی　　نور خدایه می اوغادک
عبدالرحیم ترسی سن　　یوررایکن صاغ و اسن
جاندالوب باشلدکسن　　هیبتلو شاهه می اوغادک

ای دوست سنک عشقک ایله　　یوروییم یانه یانه
دوکیم کوزلرم یاشن　　آقیدایم دانه دانه
طولدر قلبم فلک ایله　　هم دلمی ذکرک ایله
دوست دوست دیوب عشقک ایله　　چرخ اورایم دونه دونه
بکا سنی کرک سنی　　نیلیم بن سنسز بنی
عشق شرابی جانم جانی　　ایچورباکه قانه قانه
ایله جسمم جاندن عریان　　اولهیم یوزکه حیران
قالدر نقابک یوزکدن　　کوستروید جانه جانه
بو عبدالرحیم ترسی　　سن سلطانک اکسکلسی
سندن اومارکرم ایسی　　اولاشه سن خانه خانه

واصل اولماز حقه کمسه　　جمله دن دور اولمادن
کنج آچلماز شول کوکلده　　تاکه پرنور اولمادن
سورجیقارا اغیاری دلدن　　تاتجلی ایده حق

پادشاه قونماز سرایه … خانه معمور اولمادن
موتوا قبل ان تموتوا … سته نه مظهر اولان
حشر ونشری بو روزه کوردی … نفخهٔ صور اولمادن
بو کوکلر کعبه سینی … قلدی عاشقلر طواف
یره کعبه کوکی یوزنه … بیت معمور اولمادن
بر عجایب درده دوشمش … طوتوسنور شمسی مدام
حقه مقبول اولمق استر … خلقه منفور اولمادن

زهی جان کیم منور در … بو کون نور تجلادن
زهی دل کیم معطر در … هوای عشق مولادن
خرابات ایچره عشاقی … کوروب طعن ایتمه ای زاهد
که اولر رسوای عشق اولمش … یانوب درد دلارادن
جهانک یاور اسعدن … قورو بیدر ریحه بی عاشق
که دائم عشق وشوق استر … اوصانماز اول بو سودادن
تماشاسن طوبان عاشق … نظر قلمادی اغیاره

بودر اواره سرکردان … کچر دنیا وعقبادن
کوکل دیداره ویرنلر … نظر قلمادی اغیاره
دو عالمدن خبر ویرمز … دخی اول عرش اعلادن
خدانک عاشقی چوقدر … ولی آق شمس الدین کبی
قنی بر کرچک عاشق کیم … یانه اول درد مولادن

الهی یاریغل باکا … که سندن غیری یارم یوق
نه یوز ایله وارم ساکا … کنهدن غیری کارم یوق
نه درویشم فراغتده … نه تاج وبخت ودولتده
بو داغ دهر غربتده … غریب اولدم اکارم یوق
کوکل یاداندی سبحانی … کوزم یاشی جیکر قانی
قوموشم یابش ایله جانی … بو یولده اختیارم یوق
ینه بر منزله ایردم … ندامت بحرنه طالدم
خیال عشقه یار اولدم … صبا کبی قرارم یوق
بنم عاصی یوزی قاره … غریب افتاده بیچاره

طوتشمشم که بر نار ره
یانمجه بر پینارم یوق

احوال سر انجامم
دییم ساکه اجمالن

بز بشرا ایدک چقدق
بو ساعته ایدنجه

فرق یلده اره ایردک
تا غایته ایدنجه

هر یکایه چالندق
بر کونده یوله کتدک

درت تکبیری بر قلدق
بو صحبته ایدنجه

چون قامت اولوب طوردق
چوق ادلری طاقندق

وجهنی عیان کوردک
بو قامته ایدنجه

بیك درتیوز قنادا چدق
دیوانه الـقاو بشوردق

تا اون بشدک اوچدق
بو حیرته ایدنجه

چون جانله بیلیدک
التیوز دخی قوشدق

آخرکی دمه ایردک
بو منزله ایدنجه

دنیایه نیدر عاشق
عبد انله داغلدق

بو ساعته ایدنجه
عقبایی نیدر صادق

مصری اوله کور آیق
سن وصلته ایدنجه

باد صبایه صورسونلر
جانان ایللری قنده در

بیلنلر خبر ویرسونلر
جانان ایللری قنده در

خیلی زماندر صورارم
بر در تلی عاشق آرارم

قالمادی صبر و قرارم
جانان ایللری قنده در

فکر ایدرم عقلم ایدمز
یورک قینار طشار طورمز

بیلنلر خبر ویرمز
جانان ایللری قنده در

چقسم وصالك طورنه
باقسم جمالك نورنه

ایرسم کوکل حضورینه
جانان ایللری قنده در

یولنجه در نتمك کرك
ذاتن تمام ایتمك کرك

سندن یکا کتمك کرك
جانان ایللری قنده در

درویش حمت ایدر آهی
طورمازاقار کوزی یاشی

سورسك کوزاللهی
جانان ایللری قنده در